GULDBORGSUND

Line Søndergaard Olsen
Fulbyvej 15
4180 Sorø

AFGØRELSE – TILLADELSE TIL ETABLERING AF MINIVÅDOMRÅDE VED ULRIKSDALSVEJ 7

På vegne af Hans Bonde Hansen, ansøger Udtagningskonsulenterne om tilladelse til at etablere et minivådområde på matriklen 11g Egelev By, Nr. Vedby.

Formålet med etableringen af minivådområdet er at reducere nitrat og fosfor i drænvand, og dermed bidrage til at reducere udledningen af kvælstof.

26. NOVEMBER 2026

Afgørelse
Guldborgsund Kommune meddeler hermed tilladelse efter vandløbslovens[1] § 17, samt bekendtgørelsen om vandløbsregulering og -restaurering m.v.[2] § 3 og kap. 5, til etablering af et minivådområde på 1,43 ha på matriklen 11g Egelev By, Nr. Vedby.

Tilladelsen bortfalder automatisk, hvis den ikke er udnyttet indenfor 3 år efter, at den er meddelt.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR & MILJØ
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSNR. 26-019558
SAGSBEHANDLER:
RIKKE FREDERIKSEN
DIR +45 54 73 19 92
RIKFR@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

NATUR & MILJØ
TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 11.00
TORS KL. 14.00 – 16.00
FRE KL. 9.00 – 11.00

SEND DIGITAL POST:
BORGER | VIRKSOMHED

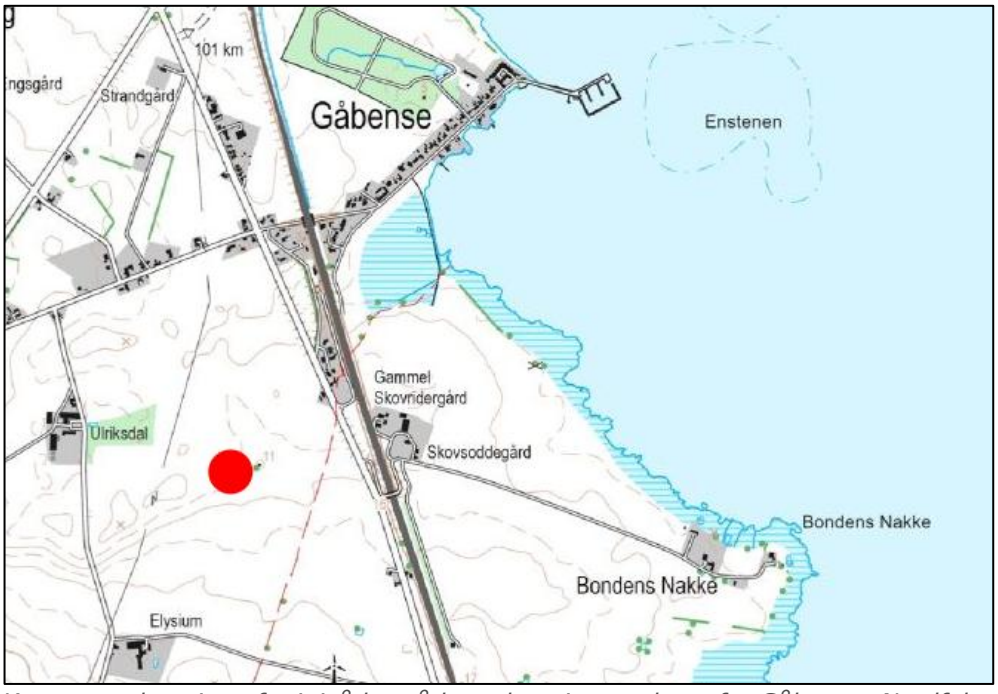

Kort over placering af minivådområdets placering, sydvest for Gåbense, Nordfalster.

[1] LBK nr. 1217 af 25/11/2019: Bekendtgørelse af lov om vandløb
[2] BEK nr. 834 af 27/06/2016: Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v.

Vilkår

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Projektet udføres som det fremgår af ansøgningsmaterialet.
2. Da der er et boringsnært beskyttelsesområde inden for det ansøgte, er der aftalt at der ses bort fra det ansøgte angående jordudlægningen. Overskudsjord fra projektet fordeles jævnt syd for minivådområdet, som aftalt pr mail. Fordelingen af overskudsjorden må ikke overskride et lag på mere end 50 cm i tykkelse.
3. Det skal sikres, at udvaskning af sand og jord begrænses mest muligt i forbindelse med etableringen.
4. Hvis der under gravearbejdet konstateres en forurening eller stødes på affald eller lignende, skal arbejdet standses og kommunen kontaktes.
5. Minivådområdet skal vedligeholdes i overensstemmelse med den til enhver tid gældende vejledning for etablering af minivådområder. Vedligeholdelse påhviler ejer.
6. Vand fra minivådområdet skal ledes til en iltningsbrønd, inden det føres til det offentlige vandløb.
7. Afvandingsforhold uden for projektområdet må ikke blive påvirket ved projektet.
8. Oprensning af forbassiner og efterklaringsbassiner skal ske efter gældende lovgivning.
9. Under anlægsarbejdet foretages der søgerender for at undersøge området for eventuelle fortidsminder, som Museum Lolland-Falster har anbefalet.
10. Minivådområdet skal tilpasses landskabsformerne og bør så vidt muligt anlægges med et varieret forløb.
11. Der må ikke foretages nogen form for terrænændringer uden for det ansøgte udgravningsareal og jordudlægning.
12. Der må ikke udsættes fisk eller ænder. Der må heller ikke opstilles andehuse, fasangårde eller nogen form for hegn bortset fra kreatur- eller fårehegn, samt udlægge foder af nogen slags i eller indenfor 100 m fra minivådområdet.
13. Hvis minivådområdet på sigt bliver § 3-beskyttet eller opnår anden naturbeskyttelse, må søen ikke lægge hindringer i vejen for indvindingen i området samt, at der på sigt kan komme anden vandboring i umiddelbar nærhed, også selv om vandboringen vil kunne påvirke vandstand mv. i vådområdet.

Denne tilladelse offentliggøres ved annoncering på Guldborgsund Kommunes hjemmeside d. 26. november 2026 med 4 ugers klagefrist. Det er således muligt at indgive en klage over projektet til og med d. 28. december, da klagefristens periode efter de 4 uger, ellers ville udløbe på juleaftensdag.

Tilladelsen kan først udnyttes, og anlægsarbejdet må først påbegyndes, når klagefristen er udløbet og eventuelle klager er behandlet af Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. vandløbslovens § 82, stk. 8.

Formål og baggrund

Det primære formål med minivådområder er at forbedre vandmiljøet ved at reducere kvælstofbelastningen til det omkringliggende vandmiljø. Som en

sekundær effekt reducerer minivådområder også fosforudledningen. Minivådområderne bidrager til implementeringen af EU's vandrammedirektiv.

Projektbeskrivelse
Minivådområdet vil udgøre et areal på 1,43 ha. Drænoplandets størrelse er på 133,4 ha og derfor er det estimeret, at der udledes 133 l drænvand pr. sekund ud af minivådområdet, men den maksimale drænudledning vil variere betydeligt mellem afstrømningssæsoner. Afstrømningen fra drænsystemet vil være uændret før og efter etablering. I tilfælde af ekstreme nedbørsmængder vil minivådområdet fungere som et midlertidigt forsinkelsesbassin. Da oplandet er det samme som der nuværende drænes fra, ændres der ikke i dette.

Drænene, der kommer gennem marken fra syd og øst samles i samlebrønden, og udledes efterfølgende til indløb i den nordlige del af minivådområdet i kote[3] 5,7 og ledes gennem minivådområdet til udløb i kote 5,5 via iltningsbrønd med kote 5,2 i syd. Alle ind- og udløbsrør vil være Ø500 mm beton.

Minivådområdet graves ned i terræn, men bliver også med et skrånende dige med henblik på at minimere flytning af jord. Da der øst for minivådområdets placering er et boringsnært beskyttelsesområde (BNBO), skal den jord der fjernes i nedgravningen af minivådområdet, placeres på arealet syd for minivådområdet efter nærmere aftale med ansøger pr. e-mail.
Siderne på minivådområdet graves med 30° hældning. Brinkerne og digerne sås med en digegræsblanding. De lavvandede zoner etableres med muld således naturlig planteflora kan indfinde sig, alternativt tilplantes området med hjemmehørende vådbundsplanter. Jordarbejdet vil omfatte 9.400 m3.

Da både ind- og udløb er frie, vil der ikke være risiko for tilbagestuvning i drænsystemet. Da der ikke ændres på afvandingen i drænoplandet, påvirker projektet ikke naboer. Oplandslodsejere er derfor ikke særskilt informeret.

Ændringer i vandløbsskikkelse er en regulering og skal derfor godkendes af vandløbsmyndigheden, jf. vandløbsloven § 17.

[3] Alle koter er nævnt i DVR90 (m)

Oversigt over projektområdet med udløb til privat vandløb - billedet er taget fra ansøgningsmaterialet.
BEMÆRK – overskudsjord placeres i stedet for syd for minivådområdet, af hensyn til BNBO øst for minivådområdets placering.

Et detaljeret overblik over projektområdet, samt de specifikke tiltag i dette projekt, fremgår af ansøgningen.

Økonomi
Lodsejer afholder alle udgifter, med eventuelle tilskud fra staten.

Ejendomsforhold
Projektområdet ligger på matriklen 11g Egelev By, Nr. Vedby og ejes af Hans Bonde Hansen.

Tidsplan
Ansøger ønsker at etablere projektet i foråret 2027.

Høring
Projektet har været i 4 ugers offentlig høring i perioden 22. september 2026 til 20. oktober 2026.

Der er kommet ét høringssvar i perioden fra Museum Lolland-Falster, høringssvaret er vedlagt denne afgørelse.

Guldborgsund Kommune fremmer anbefalingerne fra Museum Lolland-Falsters høringssvar, hvorfor der under vilkår for vådområdeetableringen fremgår vilkår vedrørende søgerender.

Anden relevant lovgivning

VVM-screening

Projektet er omfattet af miljøvurderingslovens[4] § 21, jf. bilag 2 punkt 10f: Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vand løb. Kommunen har screenet projektet i henhold til miljøvurderingslovens § 16. På baggrund heraf er det konkluderet, at der ikke er behov for at udarbejde en miljøkonsekvensrapport for at gennemføre projektet, da minivådområdet ikke anses for at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Afgørelsen blev annonceret den 22. september 2026 med efterfølgende 4 ugers klageperiode.

Der er ikke klaget over afgørelsen.

Bilag IV- og beskyttede arter

Center for Teknik & Miljø foretog en søgning i Danmarks Miljøportals Naturdata base den 22. september 2026. Der er ikke registreret fredede eller bilag IV-arter i projektområdet.

Natura 2000-områder

Projektområdet er beliggende 2,8 km fra et Natura 2000-område. Det er N173, Smålandsfarvandet nord for Lolland, som består af habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde F85. Arealet hvor minivådområdet placeres er i dag dyrket mark og et rørlagte private dræn, og vurderes derfor ikke at påvirke arter og naturtyper på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag negativt. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området er vedlagt som bilag.

Samlet konklusion

Center for Teknik & Miljø vurderer, at etableringen af et minivådområde ikke vil påvirke miljøet væsentligt. Samlet set vurderes minivådområdet at være positivt for naturen og miljøet.

Anden lovgivning

Etablering af minivådområde i det åbne land kræver landzonetilladelse, der skal derfor ansøges herom og foreligge en tilladelse hertil, før denne tilladelse efter vandløbsloven kan ibrugtages.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet via Klageportalen, som findes på forsiden af Nævnenes Hus.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er offentliggjort. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Ønsker du at klage, skal der betales et gebyr på 900 kr. som privatperson og som virksomhed eller en organisation, skal der betales 1.800 kr. i gebyr.

[4] LBK nr. 4 af 03/01/2023: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.
Du kan finde yderligere vejledning om gebyrordningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside her.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Følgende personer og organisationer kan klage:

- Den, afgørelsen er rettet til
- Enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker

Vandløbsmyndigheden informerer hvis andre klager over denne afgørelse. Hvis der bliver klaget, må du ikke udnytte godkendelsen før sagen er afgjort i Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre nævnet bestemmer andet.

Kommentarer eller spørgsmål til projektet kan rettes til vandløbsmyndigheden for Guldborgsund Kommune via digital post som Borger eller Virksomhed.

Med venlig hilsen

Rikke Frederiksen
Biolog/Vandløbsmedarbejder

Guldborgsund Kommune er underlagt Persondataforordningen. Vi skal derfor give dig en række oplysninger om vores behandling af personoplysninger og dine rettigheder som registreret. Du kan læse mere herom på www.guldborgsund.dk/oplysningspligten. I fysiske breve er indholdet vedlagt.

En kopi af denne afgørelse og ansøgningsmateriale er sendt til:

- Lodsejer af matriklen 11g Egelev by, Egelev, Hans Bonde Hansen
- Danmarks Naturfredningsforening, CVR 60804214
- Danmarks Sportsfiskerforening, CVR 37099015
- Velas I/S, CVR 30869052
- Museum Lolland-Falster, CVR 32103316
- Fiskeristyrelsen, CVR 39097176

Natura 2000-område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster (H152, F82, F83, F85, F86)

Natura 2000-området består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålende plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær, og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev (jf. basisanalysen for Natura 2000-området).

Udpegningsgrundlag for habitatområde H152 Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborg Sund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Søbred med små urter (3130)
	Vadeflade (1140)	Kransnålalge-sø (3140)
	*Kystlaguner og strandsøer (1150)	Næringsrig sø (3150)
	Større lavvandede bugter og vige (1160)	Brunvandet sø (3160)
	Rev (1170)	*Kalkoverdrev (6210)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	*Surt overdrev (6230)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	Tidvis våd eng (6410)
	Kystklinte/klippe (1230)	Urtebræmme (6430)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Rigkær (7230)
	Strandenge (1330)	Bøg på mor (9110)
	Forklit (2110)	Bøg på muld (9130)
	Hvid klit (2120)	Bøg på kalk (9150)
	*Grå/grøn klit (2130)	Ege-blandskov (9160)
	Klitlavning (2190)	*Skovbevokset tørvemose (91D0)
		*Elle- og askeskov (91E0)
		* angiver prioriteret naturtype eller art
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Marsvin (1351)
	Sumpvindelsnegl (1016)	Gråsæl (1364)
	Stor vandsalamander (1166)	Spættet sæl (1365)
	Bredøret flagermus (1308)	*Eremit (5380)
	Damflagermus (1318)	

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F85 Smålandshavet nord for Lolland		
Arter:	Havørn (ynglende/trækfugl)	Bramgås (trækfugl)
	Dværgterne (ynglende)	Grågås (trækfugl)
	Fjordterne (ynglende)	Hvinand (trækfugl)
	Havterne (ynglende)	Knopsvane (trækfugl)
	Klyde (ynglende)	Sangsvane (trækfugl)
	Rørdrum (ynglende)	Skeand (trækfugl)
	Rørhøg (ynglende)	Toppet Skallesluger (trækfugl)
	Blishøne (trækfugl)	Troldand (trækfugl)

Udtagningskonsulenterne

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Att: Guldborgssund kommune

Ansøgning om etablering af minivådområde hos:

Hans Bonde Hansen v. Ulriksdalsvej

Hermed ansøges om de nødvendige tilladelser fra kommunen til etablering af et nyt minivådområde.

Minivådområdets placering, ejeroplysninger og tekniske data:

Bygherre: Hans Bonde Hansen; CVR.: 15676590; tlf.: 40145757; mail: hans@holgershaab.dk

Byggeadresse: Ulriksdalsvej 7, 4840 Nørre Alslev

Minivådområdets størrelse vandspejl: 1,43 ha

Matrikel: 11g, Egelev By, Nr. Vedby

Drænopland (ha.): 133,4 ha

Indløbskote: 5,7

Vandspejlskote/udløbskote: 5,5

Udløbskote iltningsbrønd: 5,2

Overskudsjord — volumen (m^3): 9.400

Minivådområdets effekt: 646,23 kg/N/år

Kystvandopland: Grønsund

Minivådområdet etableres med pumpe: Ja

Indholdsfortegnelse

Arkæologisk vurdering 4

Lufthavn 4

Økonomi/finansiering 4

Tidsplan 4

Projektbeskrivelse 4

Generelt: 4

Projektspecifikt 5

Udformning, design og formål 6

Situationstegning med Overskudsjord 9

Oversigt over placering af minivådområde 10

Drænopland og strømningsveje fra Scalgo 11

Udformning på iltningsbrønd 13

Matrikelgrænser og afstand til nærmeste nabo (11 m). 14

Har du spørgsmål? 15

Arkæologisk vurdering
Museet anbefaler, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse forud for jordarbejdet.

Lufthavn
Minivådområdet placeres mere end 5 km fra en lufthavn, og der er derfor ikke rettet henvendelse til lufthavnen.

Økonomi/finansiering
Landbrugsstyrelsen har givet tilsagn om tilskud til 100 pct. af de samlede, tilskudsberettigede udgifter til etablering af minivådområdet samt arealkompensation til vedligehold i 10 år. Tilskud forventes at dække omkostningerne.

Tidsplan
Ansøger ønsker at etablere projektet i foråret 2027, med henblik på hurtigst muligt at levere en reduktion af kvælstof til vandmiljøet.

Projektbeskrivelse
Formål: Et minivådområde består af et vådområde og et sedimentationsbassin. Vådområdet designes med flere bassiner, som renser drænvandet fra det eller de drænoplande, der afvander til området, og skal derfor bidrage til forbedret vandkvalitet i havmiljøet og forbedret biodiversitet rundtom projektet. I tilknytning til vådområdet etableres et sedimentationsbassin, hvor sediment og partikelbundet fosfor bundfældes. Der fjernes omkring 25% kvælstof i projektet og 50% fosfor.

Generelt: Kvælstoffjernelsen sker primært ved biologisk omdannelse af nitrat til frit kvælstof via mikrobiel denitrifikation. Denne proces foregår i det iltfrie bundsediment, mens vandfasen typisk er iltet. Planterne i vådområdet bidrager med kulstof, som bakterierne anvender i denitrifikationen. Målinger af næringsstoffjernelse i de danske minivådområder er dokumenteret i Kjærgaard et al. (2017a, 2017b), Kjaergaard et al. (submitted) og Renato et al. (submitted).

Det er samtidigt dokumenteret for udløbsvandet at:

- **pH forbliver uændret.**
- **Iltindhold er uændret eller forbedret.**
- **Temperaturpåvirkning er ubetydelig i hovedafstrømningsperioden (oktober-april).**
- **I sommerperioder kan opholdstiden overstige 100 dage, hvilket kan påvirke temperaturen.**

Projektspecifikt

Arealet, hvor minivådområdet er planlagt placeret, har indtil nu været i almindelig landbrugsdrift. Tæt ved projektet er der elmaster, der er dog planlagt over 40 m til elmasternes placering. Projektet skal etableres med en pumpe, og der skal derfor trækkes strøm til projektet. Placeringen er desuden begrænset af markdrænene som løber fra syd og øst og samles i hjørnet af marken. Projektet vil kunne ligge længere nedstrøms, men da projektejer ikke ejer de resterende arealer, er denne placering valgt. Da både ind- og udløb er frie, vil der ikke være risiko for tilbagestuvning i drænsystemet. Projektet påvirker således ikke omkringliggende ejendomme i drænoplandet, og oplandslodsejere er derfor ikke særskilt informeret.

- Drænene, der kommer gennem marken fra syd og øst samles i samlebrønden, og udledes efterfølgende til indløb i den nordlige del af minivådområdet i kote 5,7 og ledes gennem minivådområdet til udløb via iltningsbrønd i syd.
- På situationstegningen er det vist hvorledes overskudsjorden kan placeres i marken umiddelbart øst for minivådområdet ved at hæve terrænet med 50 cm.
- Siderne på minivådområdet graves med 30° hældning.
- Området lever op til krav i forhold til længde/bredde-forhold. Jordarbejdet er på 9.400 m^3.
- Brinkerne og digerne sås med en digegræsblanding. De lavvandede zoner etableres med muld således naturlig planteflora kan indfinde sig, alternativt tilplantes området med hjemmehørende vådbundsplanter.
- Drænoplandets størrelse er på 133 ha, og derfor er det estimeret, at der udledes 133 l pr. sek. drænvand ud af minivådområdet, men den maksimale drænudledning fra minivådområdet vil variere betydeligt fra afstrømningssæson til afstrømningssæson. Afstrømningen fra drænsystemet vil være uændret før og efter etablering. I tilfælde af ekstreme nedbørsmængder vil minivådområdet fungere som et midlertidigt forsinkelsesbassin. Der er drænkort på hele drænoplandet, og det er derfor kun noget af marken som dræner til projektet.
- Minivådområdet kræver som udgangspunkt ingen vedligeholdelse udover eventuel bortgravning af sedimentationsbassinet. Eventuelt oprenset sediment fra minivådområdets bassin vil blive udbragt på ejendommens dyrkede arealer. Derudover kan der foretages grødeskæring i minivådområdets dybe zoner for at fremme en ensartet strømning. Der ska påregnes almindelig vedligehold til pumpen.
- Det er forventningen, at området vil øge biodiversiteten i området.

- Eksisterende dræn fjernes under bassinerne. Der kræves ingen dispensationer til §3 beskyttet vandløb, søer eller åbeskyttelseslinjen.
- **Landskabet** ved vandprojektet er åbent landskab med landbrug, enkelte remisser og nogle elmaster tæt ved på vestsiden af projektet. Minivådområdet vil derfor ikke ændre det landskabelige udtryk væsentligt, men blot tilføje mere vand til området. Projektet vil tilgro med beplantning på de lavvandede zoner (siv og andre sumpplanter), og vil være en helt normal sø, som er udgravet med det formål at rense vand for næring.
- Hvis der skulle have været valgt en **alternativ placering,** kunne man have placeret projektet længere nord, men projektet vil da ikke være på ejet jord.

Udformning, design og formål

Principskitsen nedenfor illustrerer minivådområdets opbygning med sedimentationsbassin, vådområdets forskellige zoner og udløb med iltningsbrønd.

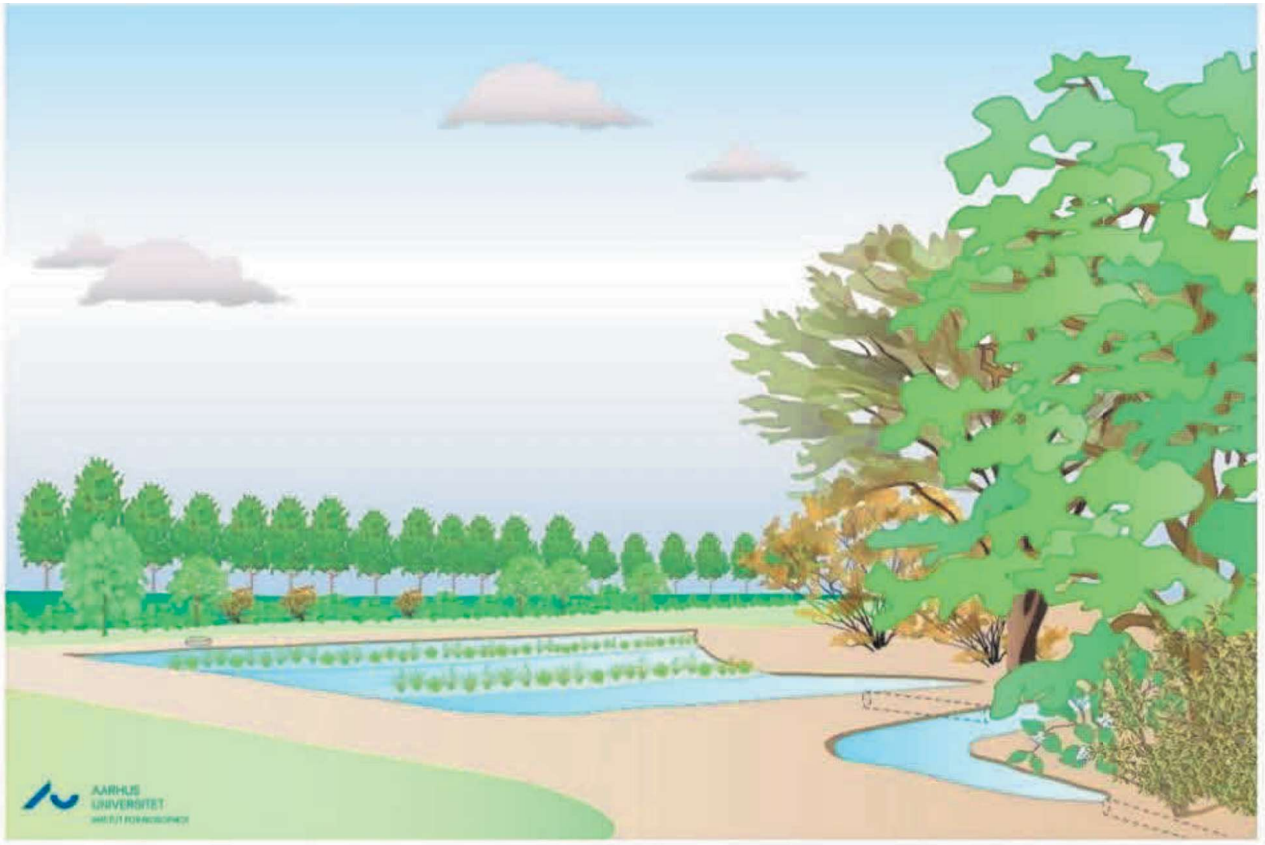
AARHUS
UNIVERSITET

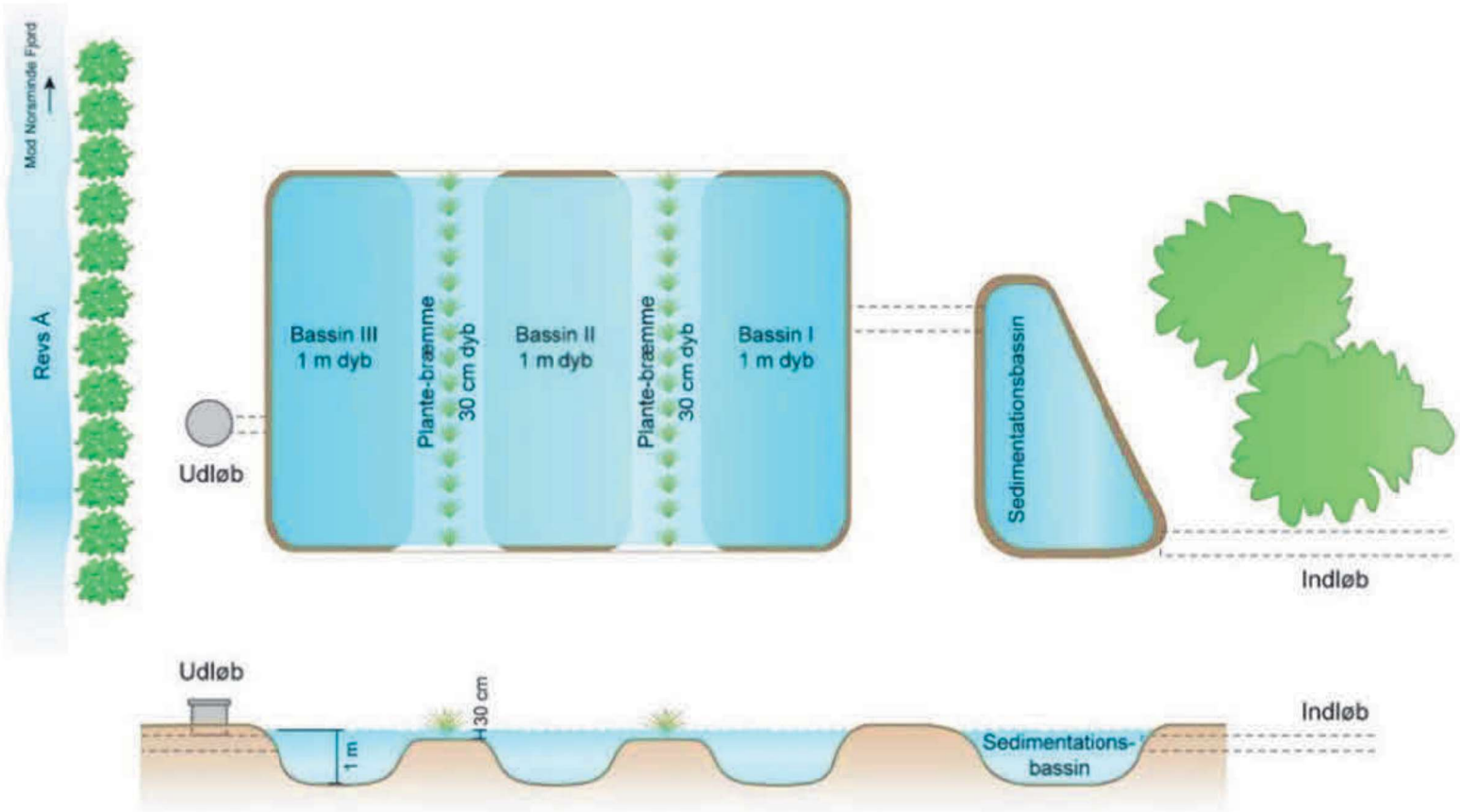

Principskitse af design af minivådområde (Kjærgaard, C. & Hoffmann, C.C. 2013)

Situationstegning med Overskudsjord (Grønne linjer er drænrør før projektet. Punkt 1 er en samlebrønd af drænrør, og punkt nr. 2 er iltningsbrønd. Røde linjer er drænrør som vi etablerer i forbindelse med projektet. Overskudsjord er det gule markerede område).

Oversigt over placering af minivådområde

Drænopland og strømningsveje fra Scalgo

Udformning på iltningsbrønd

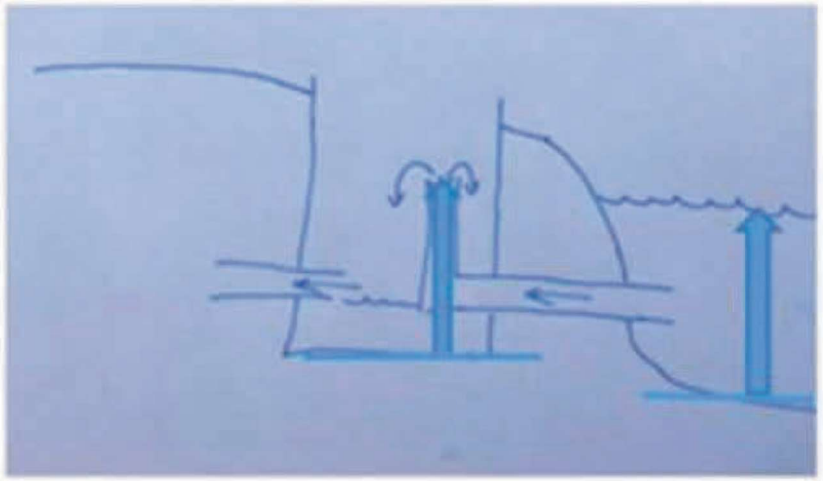

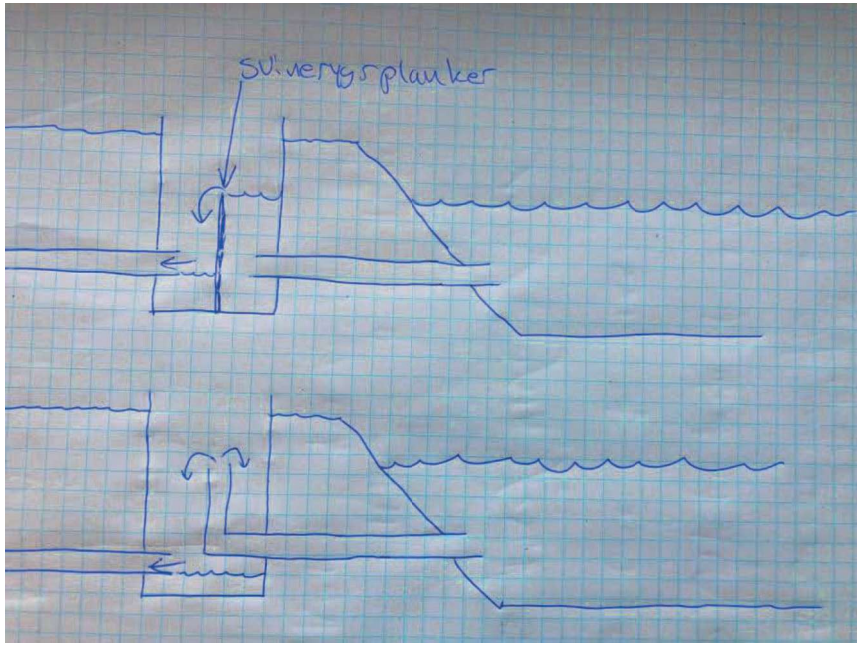

Matrikelgrænser og afstand til nærmeste nabo (11 m).

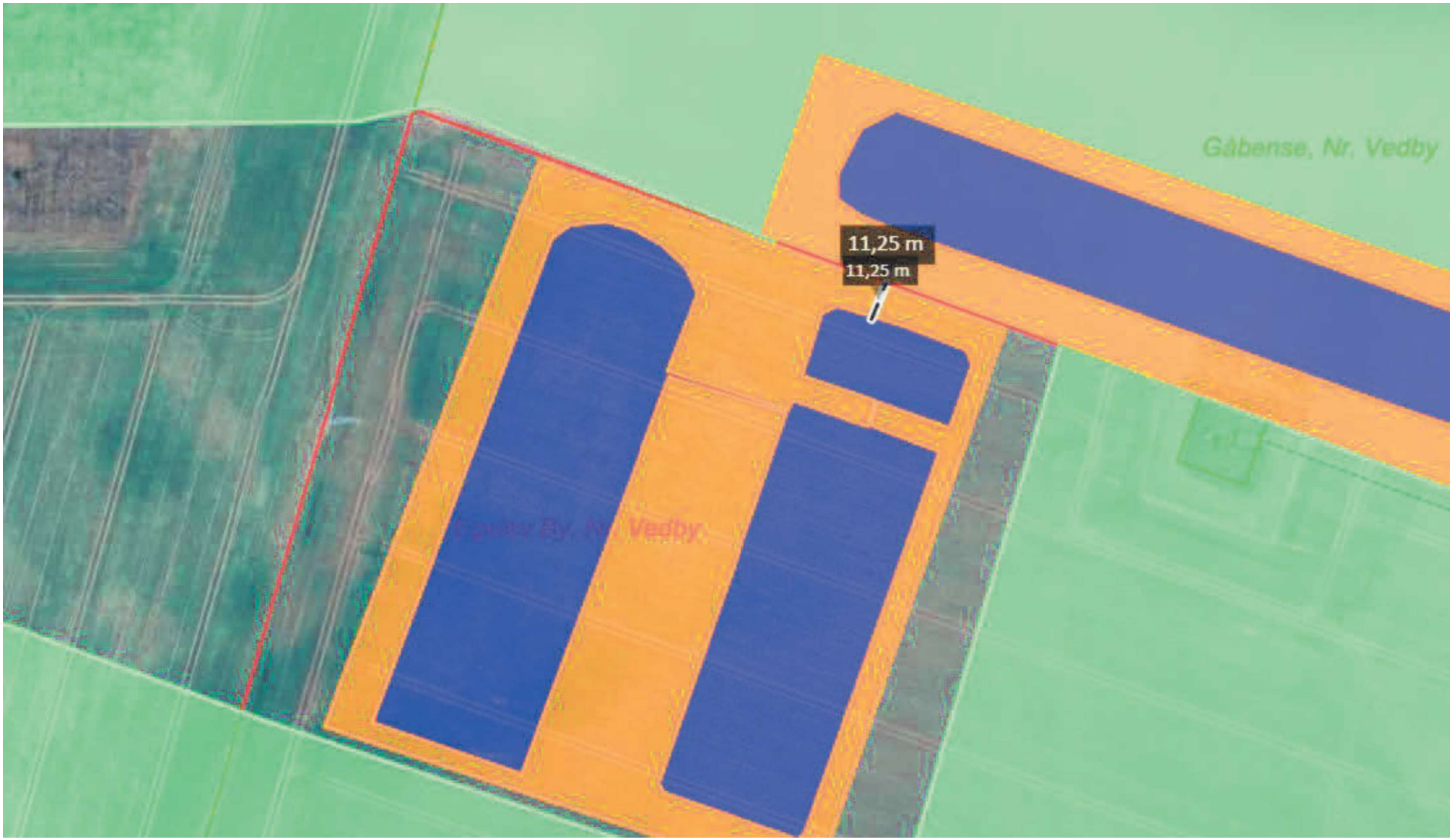

Har du spørgsmål?

Hvis du har spørgsmål til ansøgningen eller minivådområdet, kan du kontakte:

Line Søndergaard Olsen
Udtagningskonsulent

Udtagningskonsulenterne
TEAM SJÆLLAND

Mobil 2044 0460
Fulbyvej 15 • 4180 Sorø • Hovednr. 7027 9000

Hans Bonde Hansen
Ulriksdalsvej 7
4840 Nørre Alslev
Sendt til: Guldborgsund Kommune

Frisegade 40
4800 Nykøbing F.
5251 3076

28.9.2026
MLF04614

SFM

Høringssvar vedr. etablering af et minivådområde på matrikel 11g Egelev By, Nr. Vedby.

Museum Lolland-Falster har den 24. september 2026 modtaget et høringsbrev fra Guldborgsund Kommune, vedrørende etableringen af et minivådområde på matrikel 11g Egelev By, Nr. Vedby.

Det oplyses, at der samlet er tale om et minivådområde på i alt 14.300 m^2.

Figur 1. Placering af minivådområde

Som svar på henvendelsen har Museum Lolland-Falster, jf. Museumslovens kapitel 8 § 23 stk. 3, foretaget en arkivalsk kontrol for på den måde at give bygherre de mest optimale vilkår for

vurderingen af fortidsminderisikoen i forbindelse med de kommende jordarbejder.

Fortidsminder i området

Der er ikke tidligere registreret fortidsminder på det berørte areal. I området er der dog flere kendte fortidsminder.

Øst for arealet ud mod Storstrømmen er der et kulturarvsareal (-41) af national betydning. Indenfor arealet er der registreret vikingetidsbebyggelse, skattefund og grave fra jernalderen. Indenfor området er der op til flere rundhøje (-1,-17-23), hvor af de fleste i dag er jævnet ud.

Figur 2. placering af fortidsminder i området omkring minivådområdet.

Gåbenseskatten (-24) er fundet indenfor kulturarvsarealet og i området omkring er der yderligere fundet flere mønter med detektor (-57, -91).

I forbindelse med udvidelsen af jernbanen er der fundet bebyggelses- og anden aktivitet flere steder nordøst og øst for minivådområdet. En ikke nærmere dateret konstruktion fra oldtiden er fundet mod N (-146) mens der mod øst er registreret to kogegrube felter (-97, -59) som må

have været en del af et aktivitetsområde til en bebyggelse fra oldtiden.

Ca. 200 meter nord for minivådområdet er der også registreret en rundhøj som dog ikke kan ses i landskabet i dag.

Sydøst for arealet er der indenfor kulturarvsarealet registreret en jordfæstegrav (-31) fra yngre romersk jernalder som indeholdt en del gravgods. Graven er fundet i umiddelbar nærhed af en overpløjet rundhøj (-22).

Anbefaling

Med afsæt i det ovenstående anbefales det, at der forud for etableringen af minivådområdet udføres en arkæologisk forundersøgelse/overvågning på arealet.

Anbefalingen baserer sig på en vurdering af de kendte fortidsminder i nærområdet. Det skønnes, at der vil være en forhøjet risiko for at påtræffe og forstyrre jordfaste fortidsminder i forbindelse med jordarbejde på stedet.

Det anbefales derfor, at der forud for igangsættelsen af anlægsarbejdet på stedet anmodes om udførelsen af en arkæologisk forundersøgelse/overvågning, jf. museumslovens kapitel 8 § 26, hvor der enten trækkes søgegrøfter i anlægsarealets længderetning for på den måde at sikre sig, at byggeriet ikke rammer ind i hidtil ukendte fortidsminder på stedet. Eller en overvågning hvor entreprenøren selv rømmer mulden af på det berørte areal. Hvorefter museet registrerer evt. fortidsminder.

Udgiften til forundersøgelsen påhviler bygherre hvis det aktuelle undersøgelsesareal er over 5000 m^2. Hvis arealet er under 5000 m^2, dækker museet udgifterne til en arkæologisk forundersøgelse.

En forundersøgelse/overvågning er altid frivillig, og bekostes i dette tilfælde af bygherre, idet der skønnes at være tale om en såkaldt større forundersøgelse/overvågning.

Formålet med forundersøgelsen vil være:

- At afgøre, om der findes fortidsminder (væsentlige) på det berørte areal.
- At dokumentere eventuelle mindre væsentlige fortidsminder på arealet, så anlægsarbejdet ikke forsinkes nævneværdigt.
- At vurdere hvorvidt, og i hvilket omfang, det vil være nødvendigt at udføre en egentlig arkæologisk udgravning (jf. museumslovens kapitel 8 § 27).
- At vurdere omkostningerne ved en eventuel arkæologisk udgravning.
- At kunne rådgive bygherre og give mulighed for en ændring af anlægsplaner, så de væsentlige fortidsminder kan bevares *in situ* og derved undgår udgravning.

Jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens kapitel 8 § 27 som fastslår, at Slots- og Kulturstyrelsen midlertidigt kan standse et givent anlægsarbejde i det omfang, det truer et fortidsminde. Standsningen gælder indtil der er foretaget en arkæologisk undersøgelse af det pågældende fortidsminde. Udgifterne til en sådan arkæologisk undersøgelse påhviler i medfør af museumslovens kapitel 8 § 27 stk. 4 den ansvarlige bygherre.

Med venlig hilsen

Signe Fog Mogensen

Museum Lolland-Falster
Museumsinspektør – arkæologi
Tlf. 52 51 30 74
sfm@museumlollandfalster.dk